СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 43. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 21. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 43. Jersey City, N. J., Saturday, February 21, 1931. THREE CENTS.

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗІ СИТІ (Н. Дж.). — Середове засідання почалося з дискусії над справозданнями Головних Радних. Дискусія йшла гладко й річево, бо кождий Радний предложив зі своєї діяльности письменний звіт, котрий ставав основою дискусії.

Та поступ нарад задержався на довго, коли черга прийшла на дискусію над звітом Головного Радного п. Олекси Питляра. Сей Радний не предложив письменного звіту та добивався довго, щоби за основу дискусії взяти його звіт устний, який він доперва пізнійце, себто по дискусії, предложить на письмі. Богато часу страчено, заки Головний Радний п. Олекса Питляр піддався однодушній ухвалі Річного Засідання та вийшов з засідання, щоби виготодити письменний звіт.

У виготовленім ним звіті Головні Урядники не знайшли фактів з діяльности п. Питляра як Головного Радного, а звіт з його подорожи на радянську Україну. Це було очевидне пачкування комунізму у звіт У. Н. Союза, що видно теж було з розхвалювання п. Питлярем зросту впливу кількох відділів, котрих урядники вважають себе комуністами. З названня відділів числами й іменами видно було, що п. Питляр помішав нюйорські товариства з пенсилвенійськими, ба навіть відділи У. Н. Союза з відділами інших організацій. З огляду на це Річне Засідання не могло дати п. Питляреви вотум довіря, а що на Засідання наспіли скарги на цього Головного Радного від відділів У. Н. Союза, то постановлено сейчас розглянути ці скарги.

У скаргах закидувано п. Питляреви, що він у своїх публичних виступах не обмежувався ширенням своїх поглядів, але робив це в спосіб, заборонений статутами У. Н. Союза, бо через нападання на Організацію, її уряд та орган за напрям, ухвалений конвенціями У. Н. Союза. Одну летючку, яку роздавано на вічу п. Питляра, залучено до скарги відділу, прочитано на засіданню й найдено в ній повно грубих нападів на уряд і орган. П. Питляр заявив, що він вповні солідаризується з цею летючкою та закидами, поробленими в ній. Супроти цього Річне Засідання постановило всіми голосами дати йому вотум недовіря та усунути п. Питляра від участи в нарадах до кінця Засідання.

В дискусії над звітом Контрольної Комісії виказано, що Організація переходить економічну й фінансову крізу в краю без небезпеки. Вправді в Елизабеті закрито двері одної банкової комбінації, в котрій Союз мав зложених $36,000, але Головна Екзекутива поробила всі заходи для охорони маєтку Організації та дістала запевнення, що Організація не буде мати ніяких утрат. З усіх морґечів, які разом виносять півтора міліона долярів, Організації прийшлося перебрати на свій заряд тільки одну посілість, але й морґеч, інвестований у ній, забезпечений. Решта інвестицій У. Н. Союза це всякі бонди. Очевидно, це ріжні державні, стейтові й міські бонди, в які вільно інвестувати зопомогові фонди; це бонди, які в теперішні часи є найкращою інвестицією.

З черги приступлено до вирішення дальших скарг, уплинувших на Засідання. Дискусія над ними протягнулася до четверга. По їх вичерпанню взято під увагу просьби о запомоги. Далі ухвалено $1,550 з Народного Фонду на ріжні цілі для допомоги старому краеви.

Ширшу дискусію розведено над справами Сиротинця-Захисту при У. Н. Союзі, над справою організації Молодечих Відділів, Пласту та організації нових членів. У кождій з тих справ дискусія починалася відповідним рефератом котрогось Головного Урядника, який становив основу вичерпаючої дискусії та вирішуючих ухвал. Говорено спеціяльно про кампанію для приєднання нових членів.

Порушено теж справу памятника бл. п. Семенови Ядловському. В четвер, в годині 7. вечером, засідання закрито промовою Головного Предсідателя та відспіванням національних гимнів.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПОЗИЧКУ НА ВЕТЕРАНСЬКІ БОНУСИ.

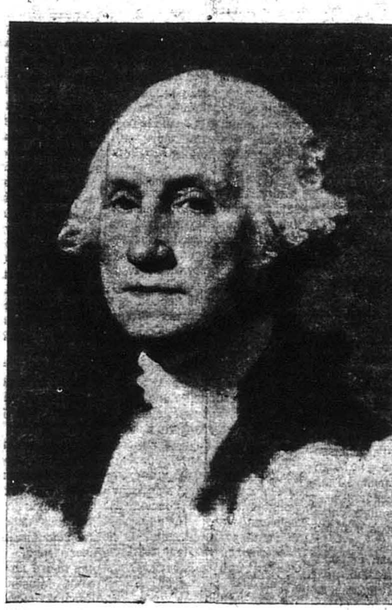
ВАШИНГТОН. — В сенаті перейшов 72 голосами проти 12 законопроєкт у справі уділення позичок на ветеранські бонуси. Цей законопроєкт ухвалено мимо остороги президента Гувера, що такий видаток захитає державними фінансами та спричинить вищі податки.

Між 12 голосами, які заявилися проти законопроєкту, був голос сенатора Бори. Ухвалений законопроєкт відослано до президента, котрий вже має виготовлену відповідь, у якій подає причини, чому він не дає згоди на цей проєкт.

В той спосіб законопроєкт опиниться знову в палаті послів і в сенаті. Кажуть, що він цілком певно перейде й стане законом мимо спротиву президента.

НЕ ДАЮТЬ ГРОШЕЙ НА ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН. — Конґрес відмовився ухвалити $74,000,000, призначених на розбудову американської фльоти згідно з Лондонським договором.

ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН.

СМЕРТЬ 74-ЛІТНЬОГО ВИНАХІДНИКА.

Емрі Дейвис, 74-літній летунський ентузіяст, котрий віддався справам авіяції від 30 літ, пробував на Рузвелт Філд (Лонґ Айленд) свій найновіщий винахід з літаком без керми, з яким він думав осягнути цілковитий переворот в авіяції, а знайшов катастрофу, яку переплатив життям.

ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНІХ.

„Лейбор Бюро, Інк." у Ню Йорку заявилося за сенатський законопроєкт ч. 26 у справі забезпечення безробітніх, а разом з тим опрокидує закиди, звернені проти цього забезпечення. А найбільше критикує погляди, будьтоби асекурація безробітних, хочби навіть у формі практикованої в Европі безробітньої пайки, причинялася до деморалізації робітника, забивала його ініціятиву чи почуття самопомочі.

БОТЛЕР ПРОПОНУЄ СТЕЙТОВУ ПОЛІЦІЮ.

Ґенерал - майор Смедлей Ботлер пропонує завести стейтову поліцію, вишколену на військовий лад, яку можна би переносити з одного місця на друге. В той спосіб полісмени не могли би „загосподаритися" на жаднім місці, а це піднесло би полісменську мораль і спинилоб хабарництво.

ПОЛЬСЬКІ УРЯДОВЦІ БЕРУТЬ ХАБАРІ.

Польські часописи пишуть, що у виленському скарбовому уряді арештували бухгальтера А. Вітка за те, що він брав хабарі і випрацьовував фальшиві білянси.

НОВИЙ АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР.

Папа Пій XI. іменував редемпториста о. М. Чернецького, титулярного епископа Леґезо, апостольським візитатором для Словян східнього обряду, які мешкають у Польщі поза межами католицьких українських дієцезій.

ПОЛЬСЬКО-РУМУНСЬКИЙ ҐАРАНТІЙНИЙ ДОГОВІР.

Міністри закордонних справ Польщі — Залеський і Румунії — Міронеску підписали 15 січня ц. р. в Женеві ґарантійний договір на 5 років з застережанням обовязку виповідження в речинці одного року. Цей договір то продовження договору про ґарантійний союз, який Польща і Румунія заключили 26 травня 1926-го року в Букарешті на пять років, а якого важність кінчилася в травні цього року.

МАДЯРСЬКІ ФАШИСТИ.

В останніх днях створили Павло Строній і Юліян Остенбурґ мадярську фашистівську партію. Її завданням є поваленння договору в Тріянон (заключеного 4 червня 1920 р. між Мадярщиною й Антантою), який партія буде поборювати усіми конституційними засобами. Партія має навязати контакт з Мадярами, що живуть на окупованих територіях.

ЦІЛИЙ МАҐІСТРАТ ОБВИНУВАЧУЮТЬ У ЗЛОВЖИВАННЯХ.

Польські часописи пишуть, що лодзьке повітове староство приказало арештувати усіх членів маґістрату (себто посадника і лавників) у Руді Пабяніцькій за те, що всі вони разом обікрали маґістрат на суму 700 тисяч золотих.

ВЛОМ ДО ЗАМКОВОЇ КАПЛИЦІ ҐАБСБУРҐІВ.

Невідомі злодії вломилися до каплиці літньої резиденції Габсбурґів в Ґеделє під Будапештом. Злодії вкрали золоту монстранцію, золоті чарки і деякі інші цінні предмети. Злодії втікли.

ВАРШАВСЬКІ ЗЛОДІЇ ОБКРАДАЮТЬ ІТАЛІЙСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ.

Польські часописи пишуть, що на балю Моди, який відбувся 17 січня в Варшаві, злодії витягли італійському амбасадорові М. Франклінові з кишені фрака портфель. В ньому було 500 золотих і документи. За злодіями слід пропав.

250-ЛІТТЯ ІСТНУВАННЯ ОДНОЇ АПТИКИ.

В Женеві існує одна аптика, яка внедовзі святкуватиме 250-ліття свойого істнування. Цю аптику заложено в р. 1680, а постійними її клієнтами в XVIII. віці були славні — Казанова і Вольтер. Останній завинив аптиці 3 тисячі людвіків і його правні спадкоємці досі не сплатили того довгу аптиці.

1,200 КІЛЬОМЕТРІВ НА ГОДИНУ.

Якщоб ноги чоловіка могли порушуватися з такою швидкістю як ноги мурашки, то чоловік міг би протягом години перейти 1,200 кільометрів.

ВОДИ БАЛТИКУ.

Вчені ствердили, що води Балтийського моря стають щораз більше солоні. Причина цього явища покищо невідома. Наслідком такої зміни появилися на Балтийському морі нові роди риб, які досі не були в тім морі.

РОСІЯ ЗАГРОЖУЄ ЕКОНОМІЧНО ЕВРОПЕЙСЬКИМ ДЕРЖАВАМ

ВСІ ДЕРЖАВИ МУСЯТЬ ПОВЕСТИ СПІЛЬНУ БОРОТЬБУ З РОСІЙСЬКИМ „ДОМПІНҐОМ".

ПАРИЖ (Франція). — Відомий французький економіст і член багатьох міжнародніх економічно-фінансових комісій, Пармантє, перебував якийсь час у Росії. Він говорить, що короткий час не дав йому можливости докладно простудіювати большевицьку економічну систему та фактичний стан переведення в життя большевицьких плянів по пятилітці. Він з певністю твердить лише те, що успіх пятилітку в Росії потягнув би за собою повну катастрофу в економічнім життю европейських держав, а особливо в Німеччині та в Анґлії.

Він говорить, що в радянському домпінґу головне значіння має не примусова праця та праця арештантська, але те, що комуністи своїм робітникам платять за їх труд половину того, що одержують робітники навіть у тій европейській державі, де заробітна платня є найнижча. Така дешева платня робітникам, а разом з тим посідання державою всіх природніх багацтв її, дуже малі потреби російського населення (російське населення взагалі вживає лише половину того, що продукує) дають можливість большевикам робити свій домпінґ.

Пармантє говорить, що проти большевицького домпінґу мусять боротися разом усі цивілізовані держави. Вони повинні не лише заборонити ввіз до себе з Росії ріжних фабрикатів, але також заборонити продажу Росії машин, які їй потрібні для розбудови своєї індустрії. Сирівці, що приходять з Росії, мусять купувати держави, щоби великі бариші не йшли в кишені приватних підприємств. Взагалі всі европейські правительства мають поставити торговлю з Росією під строгу контролю держави.

Пармантє не має надій на скору революцію, чи еволюцію в Радянщині. Він уважає, що большевики спираються на свою армію, яка добре утримується порівнюючи з робітництвом, а тому буде обороняти владу, яка дає їй вигоди.

ЛОНДОН (Анґлія). — Британський власник пароплавів, Елін, каже, що большевики законтрактували кілька пароплавів для скорого перевозу до Анґлії та до інших держав Европи своїх сирівців і деяких фабрикатів. Цей домпінґ викличе в Анґлії ще більше погіршення економічного стану. Він каже, що саме робітництво Анґлії мусить боротися проти російського домпінґу, який підриває добробут анґлійського робітництва.

ПОРАНЕНО ХОРВАТСЬКОГО ПАТРІОТА.

ЗАГРЕБ (Югославія). — Задля цензури лише тепер стало відомо, що кілька днів тому в лікарню доставлено в тяжкому стані професора університету, Мілана Суфлея. Він є відомим знавцем албанської історії й автором багатьох історичних праць. Професор Суфлей брав активну участь у хорватськім політичнім життю й був одним з провідників найкрайнішого крила хорватського руху.

Поліція недавно його арештувала в звязку з вибухом бомби в Загребі, але, не доказавши йому вини, звільнила. Чотири дні тому хтось напав на професора й ударив його ззаду молотком по голові Тепер проф. Суфлей бореться зі смертю в місцевій лікарні, а напасника не знайшли.

ФАШИСТИ БОЙКОТУЮТЬ ПАРЛЯМЕНТ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Після тижневої перерви райхстаґ розпочав знову свої засідання. Націонал-соціялісти та націоналісти в засіданнях участи не беруть, бо тримаються далі свого бойкоту парляменту. Обговорення буджету провадиться без участи крайно правих членів райхстаґу.

БУДУТЬ СПЛАЧУВАТИ БОРГИ АВСТРО-УГОРЩИНИ.

ПАРИЖ (Франція). — Держави, які повстали на руїнах австро-угорської імперії, або які дістали собі частину її земель при розділі, підписали міждержавний договір у справі міжнародніх борґів старої імперії. Таких борґів є понад 10 міліярдів срібних австрійських корон.

Лише представник Угорщини не підписав угоди, бо він не мав уповноваження взяти на Угорщину обовязок сплатити 1 міліярд 400 міліонів корон. Ценадто велика сума, що перевищує всі повновластя уповноваженого. Справа має рішатись урядом у Будапешті.

ОПЛЕСКУВАЛИ ВМИРАЮЧОГО АРТИСТА.

КОПЕНГАҐА (Данія). — Молодий артист-співак Берґстрем виступав зі своїми співами в каварні „Скала". Він співав пісню „Вмираючий лебідь", пригадуючи виконання танку з такою назвою відомою російською балетницею Павловою, яка недавно померла.

Берґстрем співав свою пісню з великим чуттям, а при кінці з таким реалізмом, що вся каварня гуділа від оплесків. Коли він скінчив пісню, то впав на сцені і лежав довший час нерухомо. Виявилося, що він умер разом з останніми звуками його пісні.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БАТЬКО АМЕРИКИ

Дня 22. лютого святкують Злучені Держави память того, котрому передав конгрес дня 15. червня 1775 р. головний військовий провід у боротьбі за независимість. Тою людиною був Джордж Вашинґтон. Завдяки його великому орґанізаційному й дипльоматичному хистови, його непохитній вірі в остаточну побіду, здобуту головно власними силами свого народу, довелося діпняти великої цілі, себто визволити свій нарід і покласти основи під ту велику й могучу державу, яка зветься сьогодні Злученими Державами.

На слідуючий рік святкуватимуть Злучені Держави 200-літню річницю уродин Джорджа Вашинґтона. Вже тепер робляться приготування до цього великого свята. І вже тепер почали друкувати пропамятне видання, яке складається з 25 томів і зветься „Писання Джорджа Вашинґтона". Отце монументальне видавництво, видане на підставі ухвали конґресу, принесе повно нових документів, з яких черпатимемо відомости про Вашинґтона.

Вже тепер підносять, що доперва з тих документів, писаних самим Вашинґтоном на полі битви, в кватирі, вдома на господарстві, чи в характері президента, буде можна пізнати, що Вашинґтон був дійсно надзвичайною людиною.

Президент Гувер написав до цього видання писань Вашинґтона передмову, в якій підчеркує, що Вашинґтон був „найбільшим політичним провідником свого часу", а заразом найбільшою інтелектуальною і моральною силою революційного періоду американського народа. І коли Вашинґтон заважив на судьбі американського народа, то це, як виходить із зібраних писань Вашинґтона, являється цілком природною появою. Бо саме Вашинґтон був у своїм часі, як каже президент Гувер, найбільшим Американцем. Він вже тоді думав навіть про Вести, себто вже тоді розвязував американську проблєму в соборницькім дусі.

З писань Вашинґтона буде можна пізнати, що він уже в тих давних часах одинокий думав навіть про те, як використати ріки для транспортових цілей. Тому інжинір Гувер добачує у Вашинґтоні ще й великого інжиніра, котрий предкладав цілу низку ріжних плянів розбудови водних каналів.

З писань самого Вашинґтона буде можна пізнати далі, що він був добрим політиком і дипльоматом, а з його військових приказів — що був знаменитим полководцем і войовником. А коли взяти те все під увагу, то не диво, що Америка гордиться, що її батьком є Джордж Вашинґтон, людина велика задля доконаних великих діл і чесного характеру.

ЕМІҐРАЦІЯ Й НАЦІЯ

(Неювілейні уваги з нагоди „ювілею" першого десятиріччя української еміґрації).

(2)

(Докінчення)

Еміґрація ніколи не сміє бути угодовою по відношенню до своїх національних гнобителів. Робити угоду — це привілей краю й нації. Еміґрація завжди програє, коли переговорює з окупантом власного краю. Дуже добре розумів цю аксіому нещасливий гетьман еміґрант Пилип Орлик (1710-1742), коли писав з приводу домагань Туреччини, щоб він іменем України віддав свій нарід під турецьку протекцію: „Гетьман за межами батьківщини не може вести переговорів про протекцію над своєю країною". **Є шкідливою фікцією думати, що з допомогою одного з національних ворогів можна скинути другого чи досягнути визволення батьківщини.**

Еміґрація не сміє далі ніколи звязувати справу визволення свого народу з політичною чи соціяльною реакцією, навіть тоді, коли наразі це забезпечує якийсь нібито успіх. Завжди вона мусить орієнтуватися на сили історичного поступу, на те, до чого прямує авангард людства. **Ось чому вона конче мусить мати ясну й обґрунтовану концепцію визвольної боротьби і не може заспокоїтися лише принагідними орієнтаціями тактичного порядку.** Італійська еміґрація середини минулого століття зі своїм великим ідеольоґом Мацціні на чолі справу визволення рідного краю — „Молоду Італію" — поставила на широку підставу всеевропейських національно-революційних прямовань, одже звязала її з „Молодою Европою". У польській еміґрації переважали випадкові орієнтації, диктовані політикою моменту над якоюсь загальною концепцією. Проте, корифеї польської поезії на еміґрації (Міцкевич, Словацький, Красінський), у метафізичнім месіянізмі дали соціяльно-національну концепцію польській визвольній боротьбі.

Еміґрація менш за все може рахувати на чужу дипльоматичну допомогу. Дипльоматія стара й сучасна байдужа до національних кривд. Адже здебільшого вона сама їх утворює. Якщо дипльоматія і цікавиться визвольними національними рухами, то виключно з еґоїстичних чи тактичних мркувань. Ілюстраціею цього твердження може бути поведінка Наполеона і Франції в відношенню до польської та італійської еміґрації. Він використовував їх, особливо польські леґіони, та зраджував при каждій нагоді, коли вимагав цього інтерес. Розчарування у Наполеоні кинуло Італійців на шлях самостійної революційної акції під гаслом — „Італія фара да се" (Італія сама зродиться). Приклад німецького заінтересування та опікування східно-европейськими народами чи Ірляндцями підчас світової війни є дальшою ілюстрацією безвиглядности дипльоматичної допомоги з боку.

Еміґрація мусить отже покладатися виключно на власні сили, використовуючи те, що може сприяти справі визволення її батьківщини. Вона мусить заінтересувати світ власною справою, довести йому, що визволення її народа є у загальних політичних інтересах.

Еміґрація — це тільки представниця краю, тому вона мусить ділати у контакті з ним, відчуваючи бодай його волю, коли нарід мусить мовчати й не може виявити своїх власних бажань. Еміґрація — це, мовляв, мітичний Антей; батьківщина — це земля, що оживлює його силу. Дуже тяжко встановити такий контакт. Не вдавався він часто польській та італійській еміґрації й це мало завжди траґічні наслідки, як для еміґрації, так і для краю.

Еміґрація, перебуваючи на волі, може и мусить стимулювати край у неволі. Під цим оглядом, напр., роля польської еміґраційної поезії була дійсно історична. Вонаж власне формувала національну ідеольоґію краю. Безсумнівним є також значіння культурно-наукової праці української еміґрації, що ввесь час примушувала большевиків робити Українцям культурно-національні уступки („українізація"). Натомісць українська еміґрація не використовувала, чи мало використовувала своє положення у двох напрямках: не дала ширшої загально визнаної концепції українських самостійницьких прямувань, зупинившись на традиційних орієнтаціях, але одночасно не подбавши про те, щоб належно були зясовані з національного боку відносини України до її географічних сусідів в історичнім аспекті й перспективах.

Дальша прогалина в діяльности української еміґрації — це, на мій погляд, незадовольняюче використання світової преси для інформації чужинців про український рух. І це тим більша шкода, що Українці мають не тільки сучасне, але й історично-дипльоматичний матеріял з нашої минувшини (17-18 століття — зносини з Швецією, Анґлією, Францією, Німеччиною), що може бути політичним пашпортом при звязку з певними західно-европейськими колами.

Це, на мою думку, конкретні завдання української еміґрації на вступі до другого десятиріччя її перебування за кордоном, коли українське питання по змозі має бути розгорнуте в европейськім, якщо не у світовім маштабі, беручи під увагу покищо потенціяльне геополітичне значіння України взагалі і зокрема на Сході Европи.

***

Еміґрація це передова сторожа нації на історичних позиціях. Таке її положення — зобовязуюче. Еміґрація може й мусить робити політику, але з далекою перспективою, трактуючи свою справу у світових і вселюдських аспектах, вірючи непохитно у життеві сили власного народу, готова кожної хвилини йти у бій за його визволення, використовуючи для цього кожну історичну нагоду. Міцкевич, вмираючи у Константинополю, куди підчас кримської війни він поїхав орґанізувати польські леґіони, казав у смертній аґонії: „Я сказав собі: й колиб я навіть знав, що маю у Туреччині померти десь на холеру, проте я поїду... Я волію бути писарем в якомусь полку польських козаків*), ніж канцлером французького Інституту"...

Еміґрація — це передова сторожа поневоленого народу на шляхові до самостійности. Може статися, що неволя народу перетриває її фізично. Проте безсумнівним є, що історія, коли прийде визволення батьківщини, виправдає також живу її працю для народу та особисту людську траґіку. **Обовязком еміґрації є витримати на цім історичнім форпості з непохитною вірою у національну перемогу.** Девізою її має бути: суб спеціе етернітатіс (з увагою на вічність).

О. І. Бочковський.
(„Соціял-Демократ").

*) Адам Міцкевич, найбільший польський поет, помер козаком українського леґіону, що бився з Москалями під командою Садика-Паші (М. Чайківського). — Ред.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ ПРО ПОЛЬСЬКІ ПОГРОМИ НАД УКРАЇНЦЯМИ

Під назвою „Крик одчаю зі Східної Галичини" секретаріят Соціялістичного Інтернаціоналу вмістив відозву Праського Протестаційного Комітету в „Звідомленнях про положення політичних вязнів". Це додаток до „Інтернаціональної Інформації", що видає для преси секретар Соц. Роб. Інтернаціоналу в Цюриху мовами — французькою, анґлійською та німецькою.

Вміщаючи цю відозву в ч. 13. з 8. листопада 1930 р., редакція у вступній увазі зазначила слідуюче:

„Диктатура Пілсудського з особливою жорстокістю виявляє себе в українських областях Польщі, де до соціяльних противенств прилучаються також національні. Комітет українських орґанізацій у Чехословаччині видав відозву проти звірств воячні Пілсудського на Зах. Україні, яку підписав також представник української соціялдемократії у Виконавчому Комітеті Соціялістичного Інтернаціоналу, П. Феденко".

Далі наведено майже цілком текст відозви і особливо підкреслено вимогу до великих держав, що своєю постановою про прилучення українських земель до Польщі „взяли на себе політичну й моральну повинність турбуватися долею Українців у Польщі".

Під назвою — „Терористичне панування Пілсудського на Україні" в тому самому виданні Соціялістичного Інтернаціоналу 29. листопада 1930 р. вміщено таку статтю:

„Перед нами лежить звідомлення українських соціял-демократів про події останніх тижднів на Україні. Хто перелистує цей документ і погляне на ті фотоґрафії, що його ілюструють, той входить у світ жаху, до якого можна прирівняти тільки небагато фактів з часів найчорнішого царату та його погромницьких героїв. Все те, що відбулося на всій території України, яка належить до Польщі — на Волині, Холмщині, на Поліссі й Підляшу й особливо в Сх. Галичині, це звичайно тільки частина багатої насильствами боротьби, яку Пілсудський провів для встановлення свого необмеженого панування в Польщі. Але на Україні, де національна ненависть ще більше загострила цю боротьбу і де, здавалося, суспільна контроля була далеко, відбулися такі жахливі діла, проти яких мусить підняти огнений протест увесь цивілізований світ, во імя людяности та в інтересі світового миру.

„Як страшно тут лютували банди Пілсудського, показує вже результат виборів до сойму й сенату, виборів, у яких Пілсудський здобув величезну перемогу в области, що заселена 7 міліонами Українців майже суцільно.

„Поясненням для цього є якраз це звідомлення про те, що відбулося на Україні перед виборами". (Далі йде опис погромів над українською людністю під польською владою)

Закінчується стаття такими словами:

„Разом зі Соціялістичним Робітничим Інтернаціоналом мусить увесь культурний світ домагатися, щоб негайно був зроблений кінець пануванню розбещеної воячні Пілсудського на Україні".

Хрістіян Леден.

ДЕСЯТЬЛІТНЄ НЕМОВЛЯ

Хто уявляв собі Ескімосів як глупі, некультурні сотворіння, той ліпше думатиме про них, коли відвідає Ескімосів у Смітсунді. У тих людей серце та почування, якого не здобути маєтком ні в школі. Ескімоси належать до старої раси, а їх кількатисячелітня природна культура лежить їм у крови. Ескімоси мають довгі, тяжкі досвіди, та завдяки тим досвідам приноровилися до відносин ледяної доби. Мусіли зводити тяжку боротьбу за істнування в непривітних полярних околицях і тій боротьбі завдячують, що стоять дуже високо духово та фізично. Велику ролю відограло в Ескімосів те, що в них є прастарий звичай відкидати найгірших і вибирати найліпших, найздоровіщих.

Маловартісні одиниці загинули. До тієї боротьби за істнування дорослі і могли розмножуватися лише найліпші, які мали високу інтеліґенцію, сильний характер і зовсім здоровий орґанізм. Так то на протязі тисячеліть повстав високовартісний, дуже чесний нарід, що не під одним оглядом перевищає наших виніжнених цивілізованих людей. Докладно студіюючи життя тих людей, можемо уявити собі культурний рівень наших палеолітичних предків (камінної доби), які жили в таких самих відносинах, як нинішні Ескімоси.

Ескімоси, яких не заторкнула ще цивілізація, понайбільше вбивають дітей, що не розвинені духово або фізично, щоби не були тягаром для себе самих і для інших. Також гостра природа полярних околиць дбає про те, що слабші та меньше здібні одиниці гинуть, понайбільше ще заки можуть приводити дітей на світ. Усеж таки в Ескімосів аж дивно, як високо розвинена любов ближнього та готовість помогати землякам.

Коли приглянутися духово та фізично здоровим смітсундським Ескімосам, то вже можна зрозуміти, що тут мусіли тисячами літ викидати менше вартісних і вибирати найліпші одиниці. Щоби на білого ведмедя кинутися з примітивним списом або ножем (як це роблять смітсундські Ескімоси), до того треба вже богато сміливости, інтеліґенції та фізичної сили.

Білий ведмідь це дуже інтеліґентний та хитрий звір, до того ще в нього майже неправдоподібна сила і зручність. Мисливець, що полює на ведмедів, мусить бути не лише сильний та холоднокровний, а вже й заздалегідь мусить відгадувати всі ведмедеві рухи. Коли Ескімос подибає свіжі ведмежі сліди, йде за ними з санками, запряженими в собаки, поки не віднайде ведмедя, хоч би це тяглося навіть і кілька днів. Нераз їдуть Ескімоси і кількасот кільометрів на ведмежі лови.

Колиж полярні собаки надігнали ведмедя, якстій кидаються на нього та борються з ним, поки не прийде Ескімос зі своєю примітивною зброєю. Тепер приходить до завзятого двобою між Ескімосом і ведмедем, поки не згине ведмідь або Ескімос. Часом такий двобій може тягнутися й кілька годин. Богато, передовсім старших Ескімосів, гине в двобою з ведмедем, а богато ловців вертається до дому з добичею, тяжко поранених. Хоч яке те все небезпечне, то скромний Ескімос не думає, начеб доказав чогось надзвичайного.

Коли мої приятелі „Увдльоріяк" і „Масаіціяк" надягають футряну одежу, можна бачити на їх грудях і раменах великі загоєні рани від медвежих кігтів. Старому Масаіціякові ведмідь у двобою розбив грудну клітку. Ведмідь зломив йому кілька ребер і грудну кість. Та він вилікувався без лікарств і лікарської помочі, одначе груди старого мисливця дістали иншу форму. Коли старий здійме з себе футряний одяг, його грудна клітка подобає більше на тигрову ніж на людську.

Ті люди, котрі щодня ведуть завзятущі бої з білими ведмедями, моржами та полярними вовками, а котрі привикли дивитися на те, як ллється кров, є заразом найніжнішими батьками родини, яких я колинебудь бачив.

Ескімос не бє дитини, ні не сварить грубими словами. Ескімоси кажуть, що аби мати чемні та добре виховані діти, треба й самому бути ввічливим і привітливим, бо в дітях відбивається поведінка батьків наче в зеркалі.

У таких людей є теж самозрозуміле, що Ескімос дбає про жінку та діти. Весільних обрядів і законних подруж у нашому розумінні Ескімоси не знають. Колиж чоловік і жінка оснували собі родину, то понайбільше остають собі вірними до кінця життя. Колиж трапилося би, що одно від одного відійшло би, то звичайно діється це якнайспокійніше та як найприязніше. Вони люблять дуже своїх дітей з першого подружжа, дбають про них, хоч знову подружаться. При розводі малі діти все забирає з собою мати. Новий чоловік, що потім жие з матірю, так ніжно дбає про дітей свого попередника, начеб це були його рідні діти.

Любо глядіти, як Ескімоски дбають про дітей. Мати не лишає дитини самої довше як на кілька хвилин. Наймолодшу дитину мати носить усе підчас мандрівки і при праці в „амаві" (мішку) [наплечнику] пришитому до футряного плаща матері. Носить його аж воно має кілька літ, а уступить своє місце новій новонародженій дитині.

Я бачив тут немовлята, що мали вже по більше літ. Наймолодша дитина має першенство, потім приходять інші діти на чергу. Я бачив навіть хлопця, якому було принаймене десять літ, а все ще був свого роду немовлятем. Він уже досить добре вмів веслувати хитким каяком (човном) і був такий високий, що мусів клякати, коли мати давала йому ссати грудь. Мати мала ще двоє молодших дітей: одно около шістьлітнє, а друге півторалітнє.

Коли діти брудні, обваляються, матері облизують їх чистенько язиком. Бо Ескімоси не знають мила, поки у них не поселяться білі люди.

Ескімоси не знають цілуватися, коли не навчилися того від чужинців. Вони пестять одно одне далеко гигієнічнішим способом, а саме так, що з дітьми та свояками потираються носами.

Любощів дорослих людей майже не побачите. Видно, не належить це в Ескімосів до доброго тону, щоби залюблені виявляли свої любощі в присутности інших людей. Лише в дітьми можна потиратися носами також у присутности інших людей.

Перше, що робить мисливець, коли прийде до дому, це потертися носом із своїми дітьми або внучатами. Старий ловець ведмедів і анґакок (священик) Мазаіціяк усе потирає носом із своїми внучатами. Навіть тоді, коли в наметі своєї дочки співає старі ескімоські пісні до мого фоноґрафа, мусить за кождою піснею поскочити до внучат, щоби з ними потертися носом. Його зять, великий Увдльоріярк є передовсім дуже ніжний для своїх. Лице його сяє від щастя, коли глядить на дітей. А зрештою він страшно поважний і дуже скупий на слова.

Його сусіди повідають, що він усе ще сумує за своєю покійною жінкою та за її дитиною. Як жінка померла, дитина була ще замала, щоби могла обійтися без неньчиного молока. Увдльоріярк мусів вибирати між двома лихами: або мусів убити дитину, або заголоджувати її на смерть. Він вибрав меньше зло та вбив рідну дитину. Тому то він усе ще такий сумний. Тому, що Ескімоси крім лою та солонини з моржів їдять лише сире мясо та сирі риби, то на тій ширині нема інакшої страви, що заступила би матерне молоко.

Та ми не повинні думати, що Ескімос, який у таких обставинах убиває рідну дитину, має жорстокіще серце, ніж ми. Навпаки, я не знаю нікого іншого, що так дуже брав би собі до серця смерть когось із родини або знакомого, як ті люди природи. Вони лише інакше дивляться на життя, ніж ми. Комусь помогти вмерти, хто сам собі бажає вмерти або терпить великі муки і якого вже годі вратувати, вважається найбільшою прислугою, яку можна зробити ближньому. Того, хто не виконує тих своїх обовязків, уважають нужденним боягузом.

Ескімоси, як і певно наші палеолітичні предки, мають тяжке життя. Та наскільки я їх знаю, вони дуже вдоволені зі свого простого життя та не заміняли би своїх шкіряних наметів і снігових хатин за наші палати.

(Переклав **М. Н.**).

BREST PRISON BRUTALITIES

Inquiry Motion in the Seym.

UKRAINE EXCESSES.

Deputies' Brave Effort for Victims.

From our own Correspondent.)

Berlin, Tuesday.

The debate on the horrors of Brest-Litovsk and on the atrocities in the Ukraine began in the Polish Seym last night, and went on until five this morning. It is noteworthy that the motion for an inquiry into the Brest-Litovsk affair and the punishment of the guilty was brought forward by the National Democrats — that is to say, by the Rightwing Opposition. The National Democrats who have been looked upon as the worst fire-eaters and reactionaries in Poland, have shown far more liberalism and humanity than the Government bloc. They have denounced the horrors of Brest-Litovsk, and, in spite of their great hostility to the National minorities, they have never stood for anything comparable with the pacification of Eastern Galicia carried out under the present Dictatorship. It need hardly be said that the motion was defeated, for the Seym is now a packed jury, packed with the Government's supporters as a result of the November elections.

It is also noteworthy that a member of the P. P. S. (Polish Socialist party), M. Dubois, spoke on behalf of the motion brought forward by the Ukrainian deputies. M. Dubois was one of the prisoners in Brest-Litovsk, but his spirit is unbroken. Even so ruthless and so formidable a character as Korfanty was broken by what he went through in that prison — only those who knew this old and hardened fighter will appreciate what the breaking of the spirit means. The spirit of Liebermann, it seems, is also broken, although he is a man of heroic mould, keen, intelligent, and of great resolution (he was, it will be remembered, beaten until he lost consciousness, and then went through a nightmare of terror and ill-treatment in prison, so that when, after many weeks in prison, he was released his own friends hardly recognised him.

M. Dubois and the Ukraine.

M. Dubois's brave championship of the Ukrainians is all the more memorable not only because, having been in Brest-Litovsk himself, he knows what he will have to go through if he returns there, but also because is has not been very common for members of his party to fight oppression when directed against others than themselves. At least one member of his party, who has officially or unofficially acted as intermediary between the P. P. S. and the British Labour party, has helped the Polish Dictatorship by denouncing those who have exposed its oppressive measures (especially when directed against the minorities) as pro-Germans in London and elsewhere.

But M. Dubois had suffered too much at the hands of the Dictatorship to be its friend, and in his speech before the Seym he severely attacked its methods. "If Poland is to be called a civilised State," he said, referring to the wholesale flogging of Ukrainian peasants, "then it cannot tolerate collective punishment for the deeds of individual persons." He also declared that his party was in favour of Ukrainian Home Rule (which, incidentally, is on the Polish Statute-book already in a law that is left inoperative year in year out).

Minister's Defence.

The minister of the Interior, Mr. Skladkowsky, declared that the data relating to the atrocities in the Ukraine were forged, but admitted that there had been some excesses. He said that the guilty had been punished. When asked who had been punished he was unable to give any instances. The motion put forward by the Ukrainian deputies was, of course, defeated.

It is noteworthy that the thesis so often put forward by Polish propagandists — namely, that the Ukrainians were instigated to rebellion by Germany or Russia or both — not only remains untrue but remains unsupported by even the most shadowy evidence, although the debate in the Seym would have been an opportunity to bring such evidence forward, if it existed. The Ukrainian leader, Dr. Lewitsky, is in prison, and one of the charges against him apparently is that he connived treasonably with certain persons in Berlin. Documents purporting to disclose this connivance have been shown to several persons in London, but, so it would seem, only to such persons as either through partisanship or innocence in such tricky affairs are unwilling or unable to estimate the true value of these documents. It would be instructive to know what the documents are and what is in them, and whether they are anything more than a kind of propaganda calculated to impress the ignorant and the biased. In any case, the forthcoming trial of Dr. Lewitsky will be worthy of close attention.

A number of Ukrainians have also been tried at Lvoff for acts of "sabotage" committed last year. It does not seem that at these trials any evidence of connivance with foreign Powers came to light; but unless some such evidence is produced, then the Polish claim that Germany or Russia or both are behind the Ukrainian movement must be looked upon as altogether baseless.

The Manchester Guardian, Wednesday, January 28, 1931).

REPRESSION IN EASTERN GALICIA

The Cruelties of Pacification.

POLISH EVIDENCE.

Report Submitted to the Seym.

(From our own Correspondent).

Berlin, Thursday.

The Ukrainian interpellation in the Polish Seym (referred to in my message of Tuesday) was accompanied by a document that is the most comprehensive report hitherto made on the atrocities in Eastern Galicia. This report has now come into my hands. It contains 81 pages of typescript. Of these more than seventy are filled with data, drawn up village by village, giving names of victims and of witnesses as well as many details of injuries done to persons and damage done to property. The report is moderate in its language and precise in its statements of facts.

It does not deny that acts of incendiarism and sabotage were committed by members of the Ukrainian military organisation, the so-called Uwo, but it denies that the Uwo committed more than a part of the excesses laid to its charge. It also points out that the chief Ukrainian party, the Undo, warned the population against any excesses, and recognised that if they went on the consequences would be serious. The report recognises that the authorities were justified in taking action against individuals, but, so it continues, they also took action against the Ukrainian inhabitants of Eastern Galicia as a whole, who had nothing to do with the excesses committed by a small minority.

The report then passes on to the so-called "pacification," and in its cold precision it leaves little room for hoping that what happened in Eastern Galicia is not far worse than appeared in any previous account. Even Miss Sheepshanks's terrible narrative pales before the accumulation of human outrages revealed in this report.

In a general way these outrages were as described by Miss Sheepshanks and by your special correspondent in Lvoff last November, but this document differs in the greater abundance of harrowing details such as could be collected village by village over a longer period of time. There can be little doubt that the number of persons who were beaten—that is to say, beaten in the horrible manner described by your correspondent in Lvoff—must be reckoned not by scores but by hundreds, and that many of the beatings took place in regions where there had been no acts of sabotage either by the Uwo or by anyone. Yet even this report is not complete.

Villages Still Terrorised.

To take evidence in the villages was extremely difficult, because the Polish authorities made every effort to prevent it. Eastern Galicia, it must be remembered, is under a terror even to-day. Thus it is still impossible to make estimates of the total number of persons who were beaten or the total damage done. Even the number of those who have died of their injuries is uncertain — a dozen would probably be a low estimate. I have just learned of two further deaths form beatings (deaths hitherto unrecorded).

It may be urged that this report (unlike the reports of Miss Sheepshanks and of your special correspondent, which were based on indepeudent investigation and first-hand knowledge) is Ukrainian, and therefore partisan. But I am able to state that those responsible for drawing it up (their names cannot be mentioned just now, although they are known to me) have done so with the utmost care and the most critical sifting of the evidence. After all, in a report that is submitted to the Polish Seym, with its hostile majority, any exaggeration or falsehood would be exposed at once, and would destroy a most formidable case. Thus, while mistakes are, of course, possible, and while evidence taken in remote villages may not be reliable in every single detail, especially when round figures are given, it is to be feared that the statements made in the report are substantially true.

The Committee of Three.

In any case the report deserves the most careful consideration of the Committee of Three appointed (thanks largely to the noble and memorable efforts of Mr. Henderson) to investigate the grievances of the Ukrainian minority. Whether any Ukrainian will be invited to give evidence before the Committee (which is meeting in London) is not yet known, but it would seem highly desirable that witnesses should be called from both sides.

In view of the fact that persistent attempts have been made to discredit my messages on the tragic fate of the minorities in Poland as well as of the Polish Opposition by declaring them to be of German origin or to have been drawn up under German influence or instigation, I feel it necessary to point out that almost all my information and all my evidence is drawn directly from Poland, without any German instigation or influence and without passing through any German medium.

(*The Manchester Guardian*, Friday, January 30, 1931).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАКЛАДАЙМО СТРІЛЕЦЬКІ ГУРТКИ.

Хто визнається на відносинах наших громад, той мусить признати, що народне життя не йде таким ходом, як повинно.

А причина? Особисті непорозуміння, а далі релігійні. Можна сказати, що релігійне розбиття є дуже часто великою перешкодою в діяльности громади. А чи так повинно бути? І то тут в Америці, де є релігійна свобода, де люди вже повинні були навчитися ставитися до таких питань більш ліберально як люди культурні й поступові! Кожда релігія може вважати себе за найкращу. І кожда політична партія може тесамє робити. Але чи з тих заяв чи з сварок на релігійні чи вузко-партійні теми буде яка користь для загального добра й визволення нашої батьківщини зпід ворожого ярма?

Тут на іміграції ми повинні обєднувати свої сили і змагати до організовання допомоги дальшій боротьбі. Я думаю, що найкраще дійдемо до тої цілі, коли станемо під тим націоналістичним прапором, під яким гинули наші стрільці, коли боронили нашої державности. Тому там, де є свідки тих геройських змагань, де є бувші стрільці українських армій, повинні закладати стрілецькі гуртки, які повинні обєднувати всіх націоналістів без ріжниці, до якої хто церкви належить. Оттакі стрілецькі гуртки повинні брати ініціятиву в народній роботі й бути тим осередком, в якім зійшлися би ті добрі наші люди, що є тепер розбиті й розділені.

Ми маємо в Америці добрий примір, як треба обєднувати й організувати людей для якоїсь ідеї. Ми маємо центральну організацію Обєднання, яка вдержалася як націоналістична організація вже 9 літ і з кождим роком поширюється. З такою самою націоналістичною ідеєю треба нам будувати і наші стрілецькі гурти.

Павло Каштелянський.

——o——

В СПРАВІ НАШОЇ ПРОПАҐАНДИ.

Мушу признати, що „Свобода" й Обєднання зробили дуже богато для пропаґанди нашої справи в Америці. Але треба памятати на те, що та пропаґанда не повинна кінчитися протипольськими протестами проти „пацифікації" в Галичині, але повинна продовжатися і бути загальним висловом нашої іміґрації. Значить, до цеї пропаґанди мусить причинитися весь наш загал.

Думаю, що нам треба доконче видати в Америці книжку, яка виказувала би наші права до розшматованих ук-українських земель, як і дати огляд мучеництва українського народа під ворожими окупаціями.

Також треба в тій книжці підчеркнути, що коли би самостійницькі й соборницькі змагання українського народу були пошановані й знайшли розуміння серед великих держав Европи, тоді не було би там большевицької язви, бо большевизм заломився би на Україні з хвилею, як би Україна звільнилася зпід московської окупації.

Д. Филипович,
Бедфорд, Інд.

Зоольоґія.

Сьогодня я забив пять мух. Дві були самички, а три самці!

Але! Стривай! Як же ти пізнав?

Дві сиділи на люстрі, а три на пляшці з горівкою.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

——o——

ВИЛМИНГТОН, ДЕЛ.

З життя громади.

Наше життя іде як по інших громадах. Хочемо виховати ідейну й патріотичну молодь, покласти основи під гарний розвій громади, протестувати проти ворогів нашого народа та допомагати нашим браттям у боротьбі за визволення.

Маємо ще клопіт, бо ще нескінчений процес громади з еп. Богачевським за церковно-народне майно, але як він скінчиться, то життя ще краще буде розвиватися. В нашій школі, яку веде о. Ізидор Костюк, парох укр. прав. церкви, маємо понад 100 дітей, а це є велике число на нашу малу місцевість.

В нашій громаді влаштовується кождого року Листопадові Свята та свята в память Шевченка й Франка, які приносять гарний дохід, котрий ми висилаємо на потреби рідного краю і боєву акцію. Річ ясна, що беремо також участь ще й у кождій акції, яка є звязана з протестом проти гнобителів нашого народа.

В неділю, дня 15. лютого, відограв наш Співацько-драматичний Кружок комедію „Свекруху", з якої то вистави виплеться часть доходу на боєву акцію.

Громадянин.

——o——

БАВНД БРУК, Н. ДЖ.

Свято Злуки.

Дня 24. січня відбувся в Бавнд Брук концерт в память обєднання Західньої України з Великою.

Свято приготовив недавно зорґанізований Український Центральний Комітет. В склад того Комітету входять відділи У. Н. Союза, У. Р. Союза, а далі самостійні товариства, кружки, громади, горожанські клюби і Народні Доми. Всі вони походять з трох повітів: Сомерсет, Юніон і Мидлсекс, які обнимають слідуючі громади: Бавнд Брук, Савт Бавнд Брук, Лінколн, Ралітен, Менвіл, Менвіл Парк, Ню Бронсвик, Плейнфилд і Савт Плейнфилд.

Велика саля була битком набита. Вступне слово виголосив гром. Володимир Білоруський, котрий паяснив вагу Свята Соборности.

Потім виступив хор „Боян" з Картерет, Н. Дж., під управою учителя Угрина, котрий відспівав вязанку народних пісень.

Як хор „Бояна" так і дітočий хор з української народньої школи в Менвіл під управою учителя Романівського вивязалися дуже добре з пісень і деклямацій. Виступала також і школа танцюристів балетмайстра В. Авраменка.

У сольових точках виступили: щиро витаний гість о. Корсуновський з Трентон як бас, а учитель О. Снігур як скрипак, а по нім виступала ще його оркестра з Нюарку. Сольо альтове виконала п-на М. Скоропад. Акомпаніювала Мисс Гелен Свекгемер.

Ще одно скрипкове сольо відограв гром. В. Горбач при фортепяновім супроводі п-ни Гладкої з Нюарку.

Святочну промову виголосив громадянин Стефан Зайшлий з Ралітен, Н. Дж. Його промова дуже всіх зацікавила, бо це говорив один з тих, котрі були присутними на тім великім торжестві, яке відбулося в Києві на Софійській площі пропамятного 22. січня 1919 року.

Отсе Свято Злуки залишило великі сліди. Бо отсе перший раз його святковано в таких околицях, де повно Москалів і Поляків і своїх „большаків". Наші московські ступайки як усюди так і у нас хотіли перешкодити святови соборности. І тому, як тільки довідалися, що Центральний Комітет влаштовує Свято Злуки, готовили і свою виставу, щоби тільки відтягнути людей.

Та люди пішли туди, куди їх повели серце й розум. І тому свято випало дійсно гарно. Справоздання касове буде проголошене пізніше.

Петро С. Вакулінський,
предсідатель Укр. Центр. Комітету.

ЗІ СПОРТУ.

ROCHESTER SPORTING YOUTH REFUSE TO GIVE UP.

Dear Sir:

In behalf of the Ukrainian Cossacks and Irondequoit Ukes of Rechester I wonder if you can publish in your paper a few lines about our coming game.

This comming game of ours is the first of a series to determine the chapionship of Rochester of the Ukrainian teams.

This game is to be played on the (21) twenty first of February at Lithuanian Hall, 575 Joseph Ave.

Yours truly,
Frank Pryhoda.

— Мені здається, що я вас десь бачив.

— Можливо! Я саме тепер з вязниці.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Стрілецька Коляда.

Як попередними роками, так і цього року ходив Стрілецький Гурток у часі Різдвяних свят з колядою. З огляду на тяжкі часи безробіття передбачувалося невеликий успіх цьогорічної коляди. Та показалося, що цьогорічна коляда випала несподівано досить добре. Члени Укр. Стрілецького Гуртка розділились на партії колядників. До партій колядників запрошено і нечленів Стрілецького Гуртка, котрі з доброї волі пішли на поміч нам, Стрільцям, бо укр. кольонія є розкинена на великім просторі міста Шикага, а позатим рішено було йти з колядою й поза Шикаго. Отже Стр. Гурток не був би дав собі ради, бо Стрільці належать до наймолодшої імміграції і меньше визнаються в околицях і домах, де живуть Українці.

Дотото богато українських родин, живучи далеко від центра укр. кольонії, або з інших причин, не беруть участи у складанню жертв на народні ціли. А в часі коляди вони не відмовляються, а дають радо коляду, а навіть дякують, що за них не забувається.

Але не бракувало й таких типів, про яких не можна сказати доброго слова. Та на теми й Стрільці, щоби вміти витерпіти.

Загально можна сказати, що коляда є для колядників неприємною річю. Ми є певні, що кождий колядник краще бажав би сидіти дома і дати коляду всім, хто тільки прийде колядувати на добру ціль, як мав би ходити від хати до хати, шукаючи своїх людей, а навіть наражатися часами на неприємности. І на те повинні памятати ті, до котрих колядники заходять.

З огляду на те, що з колядою тяжко є закінчити в одним дні, Стрілецький Гурток започаткував коляду на Святий Вечір. Колядувалося не лише в Шикаго й околицях, але також в поблизьких місцевостях, як Гарвей, Ілл., і Фенікс, Ілл.

Заколядовано $282.25. З того 200 долярів вислано на боєвий фонд до краю через „Обєднання", а решту вислано до краю на допомогу українським інвалідам.

Колядували слідуючі члени і нечлени Укр. Стрілецького Гуртка: М. Гарас, В. Лоняк, Т. Подола, С. Куропась, І. Побуцький, Морозович, Г. Білецький, Гуміняк, П. Костерка, С. Погребний, Д. Гіжовський, М. Тарандій, І. Миленький, Б. Гуцул і А. Миленький.

Жертву коляди зложили слідуючі: **На норт-сайд:** І. А. Дідик $10; по $5: А. Кохановський, о. Тарнавський, Suprime Restaurant, д-р Ом. Тарнавський, д-р Сіменович, Т. Кравс, Т. Слабий; по $4: П. Височан; по $3: Дворніцький, А. Хомич, О. Соколик, В. Музика, д-р Тремко, О. Рурка, Г. Олексий, С. Мельник, І. Карпа; по $2: Г. Стахняк, Д. Кривий, М. Чуба, С. Чуба, І. Побуцький, С. Куропась, П. Костерко, І. Риза, В. Лярда, Ресторант Кооператива, Леськів, О. Петрушка, М. Семків, Н. Канюга, І. Гвоздь, Т. Кушинський, Н. Мелешко, М. Костелюк, Ю. Маслей, П. Гудзей; по $1: Мисячек, Сущук, Ю. Федун, Т. Барабаш, І. Левтюх, Н. Панасюк, Косович, Н. Булиак, Н. Пашко, дрогстор Оленець, Гр. Білецький, Опихалий, Микитин, Гр. Кохановський, В. Волковецький, А. Кучер, Р. Штим, Н. Семенюк, І. Лабойко, М. Андрейко, Е. Комаїшин, П. Косар, Д. Попадюк, Я. Бас, І. Шпікула, О. Бабій, Ф. Чорнописький, С. Мартинів, пані д-р Смук, Кулиняк, пані Бернацька; по 50 ц.: К. Костецький.

Савт сайд: по $5: о. М. Кузьмак, С. Брудний, В. Мудрик; по $3: П. Щербатий, пані д-р Сіменс, А. Кочерепа, Т. Яремцьо; по $2: К. Свербівський, І. Максим, Осідач, С. Погребний, Л. Станьо, К. Кукура, О. Олешко, В. Тимчук, Д. Кошіль, Гірняк, Г. Олешко, Гуміняк, о. Сіменович, П. Луців, А. Ханасик, М. Стегний, В. Ковалик, Й. Стефанів, Д. Гіжовський; по $1: Урбан, В. Демко, П. Жовнірчак, Савчин, С. Смук, Чайка, Пирович, І. Мелин, П. Феркалюк, Саган, А. Гавришко, Лешин, І. Козара, М. Тарандій, М. Мандзяк, М. Облочинський, Генсьорський, Партика, Т. Шалькс, С. Юрчак, Ю. Кріль, К. Кохановський, С. Ментус, Т. Грецький, Н. Гринишин, І. Нечипор; по 50 ц.: Гнатишак, А. Чапінський, А. Малюта, Собусь.

Гарвей і Фенікс, Ілл.: по $5: І. Миленький, В. Мудрик; по $4: А. Миленький, Н. Гуцул; по $3: Т. Тарандій, І. Круль; по $2: Т. Лесько, А. Кухарський; по $1: М. Ярош, І. Генус, І. Кріль, П. Врубліцький, Н. Шкляр, І. Корнофіль, Г. Новак, Врублевський; по $1.50: Младий; по 50 ц.: Галун, Ярош, Квасний, Руманич, Червінський, Скещан, Н. Миленький, Устияновський, Пакаш, Бойко, Карпінчик, по 25 ц.: Джара, Попеллик, І. Миленький.

ЗА УПРАВУ УКР. СТРІЛЕЦЬКОГО ГУРТКА ч. 6:

М. Гарас, І. Побуцький, Т. Подола.

—о—

АКРОН, О.

Молодь на Рідний Край.

Akron, Ohio, Dec. 16, 1931.

Dear Sir:

We, the Ukrainians of American born, symphathize as much as our parents and forefathers do regarding the abuses and persecution of the Ukrainians by the cruelty of the Poles in Ukraine.

We surely want to help them and therefore our "Young Peoples Ukrainian Club" of Akron, Ohio, has offered eighteen (18) dollars for help of the people that have suffered during the attacks by the cruel Polish armies.

We are interested in the "Svoboda" because it is the most convenient way we can get in touch with our father's country.

This money is to go in the fund for the present wounded, persecuted in the attacks.

We will try our best to send more for help in the future.

Secretary of the Club,
Mary Zepko.

—о—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Братство на визвольну боротьбу.

Братство св. Миколая, відділ 175 У. Н. Союза, на річних зборах ухвалило з каси Братства 50 долярів на Рідний Край.

Гроші вислано через Обєднання на слідуючу ціль: на Рідну Школу 25 долярів, а 25 долярів на визвольну боротьбу.

Василь Бартош.

„ВІЧНИЙ СІРНИК".

Відомий віденський хемік, д-р Фердинанд Рінгер, винайшов недавно т. зв. „вічний сірник". „Вічний сірник" є майже зовсім подібний до звичайного сірника, але є тим кориснійший від останнього, що його можна вживати аж 600 разів.

Цілий сірник є зроблений з тої самої субстанції, з якої є зроблена головка звичайного шведського сірника. Але д-р Рінгер додав до хльоранової маси ще якийсь складник (здається котрусь з азотових солей). Цей складник є доданий у тій цили, щоб улекшити гашення сірника і щоб уся маса не спалилася нараз наслідком підвищеної температури.

„Вічний сірник" продаватимуть у металевих пуделках. В такім пуделку міститиметься 5 до 6 сірників. На поверхні пуделка буде один його бік нафосфорований і до нього потиратиметься сірник. Пуделко „вічних сірників" коштуватиме дуже дешево.

Звичайний, простий випадок був батьком винаходу „вічного сірника". Д-р Рінгер, будучи тому три роки на якійсь конференції в Парижі, хотів закурити цигаро, але сірник три рази йому погас. І от тоді повстала в д-ра Рінгера ідея „вічного сірника". І щойно по трох роках утяжливих дослідів докторови Рінгерови вдалося створити „вічний сірник".

Винахід д-ра Рінгера може спричинити неймовірні наслідки не так для консумента теперішних звичайних сірників, як радше для їх продуцентів. І тому сірниковий промисл, який, з винятком кількох країв, знаходиться під управою шведського концерну Крігера, мусітиме оперти свою продукцію на новій калькуляції. Покищо не відомо, яке становище займе до нового винаходу Крігер.

Будяченко.

ЗАГАДКА.

Угадайте, люди добрі,
Що це за країна?
Правди нема, лиш насилля,
В крови по коліна
Бродять всякі посіпаки,
Нищать всю культуру
Гі виявляють перед світом
Варварську натуру.
На чолі країни цеї
Стоїть дармоїд,
Перед світом сам признався,
Що він г...ноїд,
А парлямент в них виходок,
Посли всі шубравці,
Так назвав їх пан маршалок
Й себе мав на гадці.
Тож не диво, що по світі
Сморід цей поширився:
Це виходок з г...ноїдом
Смродом розпанився.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (10)

„Вони вбють вас і мене теж, що я вам помагала", вона сказала. Се кидало на справу інше світло. Досі Тарзан радувався з запалу й небезпеки бійки. Сам один він міг легко втекти. Але він мусів уратувати дівчину й Абдуля, свого слугу.

—о—

Він діпнявся до вікна, що виходило на вулицю і кринув тихо до дівчини, щоби йшла за ним. Вона взяла його за шию, а він підняв її собі на плечі. Приказавши Абдулеви затарасувати двері, він піднявся самий з дівчиною легко на дах.

—о—

Поклавши її там безпечно, він вернувся по Абдуля. Араби вже добивалися до дверий. За хвилю двері уступили під напором, а Тарзан підняв Абдуля легко як перо, і зручно, як мавпа, знова вдерся на дах. Вони не мали ні хвилини до страчення.

—о—

Араби, здивовані, розлючені, скоро покинули свої пошукування. Танцюристка просила Тарзана ратувати її. Її викрадено від її родини й продано як рабиню. Як вона згадала імя свого батька, Тарзан здивувався, що се імя старого шейка, його приятеля в Сіді Аїса. Може вони ще вспіють дігнати каравану Кадур Бен Садена, що мандрувала до її родинної околиці.

—о—